

La passió segons Renée Vivien

Maria-Mercè Marçal

La passió segons Renée Vivien

PAPERS PRIVATS DE SARA T. (6)

ON LA NARRADORA SORPRÈN SARA T. AL BAR DE LA GARE D'AUSTERLITZ, FENT CÀBALES I EMBARBUSSAMENTS D'ALLÒ MÉS SERIOSOS DAMUNT VOLÀTILS TOVALLONS DE PAPER

París, 26 de juliol de 1984

Quan intento de captar allò que ha estat essencial de la meva insatisfacció crònica en tota aquesta nostra història, se m'apareix sempre un esquema triangular –no és un triangle, també, que enquadra l'ull de Déu en les representacions piadoses? El triangle, que limita la nostra percepció gramatical amb les tres persones del verb. El triangle, que irromp en la immobilitat harmònica o tensa del dos i aporta moviment i, doncs, conflicte entre allò que és i l'agent de canvi. El triangle, que a voltes s'obre en altres triangles, com les palmeres dels castells de foc, i que es fan i es desfan contínuament, se superposen, s'interpenetren, s'interseccionen. El triangle, imatge de la perpètua tria i del perpetu traïr. No parlo pas d'aquell triangle consagrat i banalitzat pel vodevil o pel melodrama. Tot i que, ben sovint, la meva vivència dels fets hagi pres un tint melodramàtic, vist de prop, o vodevilesc, quan el distanciament deixa que s'hi infiltri l'humor. I que, de fet, la imatge suada i ressuada de l'adulteri clàssic em serveixi de punt de partida, potser com qualsevol altre triangle que prengui un perfil ben concret i definit. M'he sentit, en aquesta nostra història, com si permanentment fos l'«altra» sense que en l'altre vèrtex hi hagués precisament cap «una» –ni cap «un», evidentment-. De segur que, si l'hi hagués hagut m'hauria estat més fàcil o resignar-me i intentar una adaptació, o lluitar, o deixar-ho córrer, trencar. La precisió d'allò que s'interposa al desig i a la voluntat és enormement simplificadora. Encara que, de vegades, un fet simple és indicatiu d'un gran embolic subterrani, però tant li fa. Serveix, i amb això n'hi ha prou. Però allò que jo he sentit permanentment entre tu i jo ha estat imprecís, múltiple i canviant. A l'altre vèrtex del triangle només hi podria posar un mot d'accepció tan ampla que gairebé és com no dir res: «el món». I, potser, intentant d'afinar: «el món en tu». Sovint he tingut la sensació sens dubte fal·laç que fora d'aquest «món» complex, embolcallador, poderós –i que, cal no oblidar-ho, imposa una llei hostil a la mena d'amor que tu i jo hem intentat de viure-, la majoria dels conflictes que ens han oposat haurien estat inexistents. És cert que bona part dels problemes, desconfiances i incomprendiments provenen de la manera diferent en què cada un es relaciona amb el «tercer» en presència, que de vegades pren la forma d'«absent» present. I dels diferents pactes que cada una hi ha establert. I de les diferents tries i les diferents traïcions a una suposada complicitat prèvia. Però ¿què restaria de nosaltres, si eliminem aquest referent necessari per a tota existència real? És, potser, aquest estira-i-arroña amb el món allò que ens defineix d'una manera més singular. No hi ha fugida, no i ha un «fora del món»: per un instant, la passió, que t'allibera del clos de tu mateixa, dissol els límits, i nega tota llei i tota culpa. Per la passió, oblidar-se, oblidar el món. O pactar-hi una treva: el privat i el social articulats per institucions –matrimoni o similars... Fer extensiu a l'àmbit dels sentiments allò que en un estat de dret fóra una constitució. He oscil·lat, durant aquests anys, entre aquestes dues

sortides (?). He tingut la sensació de viure el pitjor de cadascuna sense cap dels seus avantatges respectius. Aquesta híbridesa, al capdavant, estableix la monotonia del perpetu sobresalt, de la manca de projectes -de projecte-, la instal·lació en el continu present que arriba a ser a la llarga tan rutinari com el dels pitjors matrimonis. La incertesa sobre el propi lloc, l'angoixa, la incomoditat del perpetu esforç, absorbent com la passió, mecànic com qualsevol hàbit... ¿Aquesta híbridesa és connatural -no pas en exclusiva, però- a aquells vincles que «el món» ha declarat contra-natura? L'absència d'una «constitució» reconeguda legalment i socialment, ¿estableix la lluita de poders en estat pur, l'articulació salvatge de tots i cadascun dels extrems? ¿O, a l'altra punta, només hi ha la possibilitat d'imitar -i la imitació esdevé sempre grotesca- allò que, amb la nostra peculiar evolució hem volgut, potser, evitar a tot preu?